

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2005.gada 19.septembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja

S.Gintere,

tiesneses

S.Liniņa un L.Slica,

piedaloties pieteicējas, sabiedrības ar ierobežotu atbildību „12 Dimensijas”, pārstāvim B.S. un atbildētājas, Konkurences padomes, pārstāvjiem I.U. un A.J.,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „12 Dimensijas” pieteikumu par Konkurences padomes 2003.gada 31.janvāra lēmumu Nr.6, sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „12 Dimensijas” apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2004.gada 22.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2001.gada 28.decembrī sabiedrība ar ierobežotu atbildību „12 Dimensijas” vērsās Konkurences padomē ar iesniegumu, kurā norādīja, ka divu uzņēmējsabiedrību AS „Preses apvienība” un SIA „Narvesen Baltija” apvienotais tirdzniecības tīkls atsakās pieņemt realizācijā SIA „12 Dimensijas” izdoto laikraksta „Izstāde” pielikumu „Kalendārs 2002”, atteikumu pamatojot ar to, ka kalendārs neatbilst izvietojuma un kvalitātes principiem, pēc kādiem produkti tiek pieņemti izplatīšanai tirdzniecības tīklā. SIA „12 Dimensijas” uzskatīja, ka AS „Preses apvienība” un SIA „Narvesen Baltija” atteikuma iemesli nav objektīvi un ierobežo patērētāju tiesības veikt savu izvēli preču iegādē, lūdza Konkurences padomi izvērtēt esošās situācijas atbilstību spēkā esošajai likumdošanai.

[2] 2003.gada 31.janvārī Konkurences padome pieņēma lēmumu Nr.6 „Par lietas izpētes izbeigšanu”. Saskaņā ar minēto lēmumu lietas Nr.605/02/06/1 izpēte izbeigta, jo iespējamais Konkurences likuma 17.panta

1.punkta un 2.punkta, un 22.panta otrās daļas pārkāpums AS „Preses apvienība” un SIA „Narvesen Baltija” darbībās nav noticis. Izbeigta arī lietas izpēte attiecībā par iespējamo Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 7.punkta pārkāpumu faktu trūkuma dēļ.

[3] 2003.gada 21.martā SIA „12 Dimensijas” iesniedza Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā sūdzību (pieteikumu) par Konkurences padomes 2003.gada 31.janvāra lēmuma Nr.6 atcelšanu. Sūdzībā norādīja:

[3.1] laikraksta „Izstāde” pielikums „Kalendārs..” tiek izdots kopš 2000.gada un tiek sekmīgi realizēts līdz 90% no kopējā apjoma, vizuāli, pēc satura un būtības tas ir līdzīgs AS „Preses apvienība” un SIA „Narvesen Baltija” esošajiem dažādiem kvalitātes, satura un izvietojuma ziņā preses izdevumiem un to pielikumiem. Tādēļ nepamatots ir 2001.gada 9.oktobra atteikums un Konkurences padomes secinājums, ka izdevumu var realizēt citu organizāciju izplatīšanas vietās. Šāda rīcība ir vērtējama kā negodīga konkurence, Konkurences likuma 22.panta 2.punkta pārkāpums;

[3.2] Konkurences padomes lēmums ir nepamatots un kļūdains, jo balstīts uz Konkurences padomes brīvi izraudzītiem, šķietamiem atlases kritērijiem, nevis saskaņā ar likumu un pārliecinošiem pierādījumiem, nesniedz pārliecību par precīzu tirgus daļas noteikšanu konkrētajā tirgū konkrēta aritmētiska skaitļa – 40 % atskaites sistēmā;

[3.3] vajadzēja savā lēmumā analizēt un atspoguļot, ka pārkāpts Konkurences likuma 15.panta 7.punkts.

[4] 2003.gada 30.aprīļa paskaidrojumos par SIA „12 Dimensijas” pieteikumu Konkurences padome norādīja turpmāk minēto.

[4.1] Konkurences padome nepiekrīt SIA „12 Dimensijas” sūdzībā norādītajiem argumentiem attiecībā par konkrētās preces tirgus noteikšanu un līdz ar to sūdzību neatzīst pilnībā. Tas, ka 2000.gada pilns un precīzs kalendāra nosaukums bijis laikraksta „Izstāde” pielikums „Kalendārs...”, kā to norādījusi SIA „12 Dimensijas” sūdzībā tiesai, nenozīmē, ka konkrētajā lietā konkrētās preces tirgus ir jādefinē kā laikrakstu vai periodiskās preses pielikumu tirgus.

[4.2] Konkurences padome AS „Preses apvienība” un SIA „Narvesen Baltija” apvienotā tirdzniecības tīkla tirgus daļas noteikšanā sienas kalendāru realizācijas mazumtirdzniecībā tirgū Latvijā vadījās no tirgus dalībnieku, kuri nodarbojas ar sienas kalendāru izdošanu un realizēšanu, sniegtās informācijas. Konkurences padome apkopoja pietiekošu informācijas apjomu, kurš apliecināja, ka 2001.gadā AS „Preses apvienība” un SIA „Narvesen Baltija” apvienotā tirdzniecības tīkla tirgus daļa Latvijā konkrētajā tirgū nesasniedza 40%. Saprotams, ka pilnīgi visu Latvijas teritorijā darbošos tirgus dalībnieku aptaujas veikšana ļoti lielā tirgus dalībnieku skaita dēļ Konkurences padomei nav iespējama. Tomēr konkurences padomes apkopotā informācija ļauj secināt, ka AS „Preses

apvienība” un SIA „Narvesen Baltija” neatradās dominējošā stāvoklī konkrētajā tirgū 2001.gadā.

[5] 2003.gada 19.novembra iebildumos par Konkurences padomes paskaidrojumiem pieteicēja norādījusi, ka Konkurences padomes pieņemtie lēmumi ir pretrunā ar spēkā esošo likumdošanu un nav balstīti uz sniegto un brīvi pieejamo faktu un pierādījumu loģisku savstarpējo hronoloģisko secību.

[6] 2004.gada 22.aprīlī ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas spriedumu SIA „12 Dimensijas” sūdzība par Konkurences padomes 2003.gada 31.janvāra lēmumu Nr.6 noraidīta.

Tiesa atzina, ka Konkurences padome savā lēmumā ir izdarījusi secinājumus, norādot, kādēļ konkrētā prece – sienas kalendārs – nevar būt apvienots kopā vienā konkrētā preces tirgū ar citiem preses izdevumiem. Sienas kalendāriem ir citas funkcionālās un lietošanas īpašības, tādējādi kalendārs nav līdzvērtīgs vai aizvietojams ar preses izdevumiem. Konkurences padome rīkojusies atbilstoši Konkurences likuma prasībām. SIA „12 Dimensijas” nav iesniegusi pierādījumus, kāpēc tā uzskata, ka atteikuma fakts ir negodīgas konkurences pārkāpums.

[7] SIA „12 Dimensijas” iesniedza apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2004.gada 22.aprīļa spriedumu, kurā lūdza atcelt Konkurences padomes 2003.gada 31.janvāra lēmumu. Norādīja, ka pirmās instances tiesas spriedums ir nepamatots sekojošu apsvērumu dēļ:

[7.1] atbilstoši 1998.gada 17.februāra Ministru kabineta noteikumiem Nr.51 „Kārtība, kādā masu informācijas līdzekļiem piemērojams pievienotās vērtības nodoklis un muitas nodoklis” laikraksts „Izstrāde” un tā pielikums „Kalendārs..” ir masu informācijas līdzekļi un tie netiek aplikti ar pievienotās vērtības un muitas nodokli;

[7.2] kaut arī atšķirīgie un daudzveidīgie preses izdevumi un to pielikumi nav savstarpēji aizvietojami vai aizstājami, tiem ir atšķirīgas pazīmes un lietošanas īpatnības konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū – tie ir un paliek viennozīmīgi preses izdevumi un to pielikumi konkrētai mērķauditorijai. Tie iekļaujas preses izdevumu un to pielikumu tirgū, veidojot noteiktu konkrētas preces tirgu – preses izdevumu pielikumu tirgu Konkurences likuma 1.panta 6.punkta izpratnē;

[7.3] Konkurences padomes eventuālā prognoze – ja sienas kalendāru cena paaugstināsies par 5% -10% un pircējs sāks iegādāties citu preci – avīzes un to pielikumus, tad tās būs uzskatāmas par aizvietojamām un iekļaujamām konkrētās preces tirgū - ir pretrunā ar esošo praksi;

[7.4] tikai patērētāja brīva griba un izvēle nosaka piedāvājuma un pieprasījuma aizvietojamību pie konkrētās preces tirgus noteikšanas. Konkurences padomes norādītais patērētāju viedoklis lietā, noskaidrojot un

iegūstot informāciju no tirgus dalībniekiem, ir nepieņemams. Konkurences padomei būtu jārespektē 2000 – 2001.gadā paustais patērētāju viedoklis – realizācija 90% apjomā;

[7.5] praksē preses izdevumu un to pielikumu izplatīšanas vietas ir specializētie preses punkti. Nepamatoti ir Konkurences padomes secinājumi, ka Konkurences likuma 17.panta ietvaros dominējošā stāvokļa noskaidrošana ir iespējama pēc konkrētās preces pārdošanas apjomiem un ka apstāklim, ka preses tirdzniecības punkti atrodas Latvijas lielākajās degvielas stacijās, tirdzniecības centros, dzelzceļa stacijās, tas ir, vietās ar lielāko cilvēku plūsmu, lietā nav nozīmes;

[7.6] SIA „12 Dimensijas” nav iespējams iesniegt pierādījumus, kurus nav iespējams iegūt;

[7.7] tiesas sēdē trešā persona apliecināja, ka SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” atrodas dominējošā stāvoklī Latvijas teritorijā preses izdevumu un to pielikumu izplatīšanas tirgū;

[7.8] negodīgas konkurences formulējums Konkurences likuma 22.panta otrajā daļā nosaka, ka praktiski jebkura darbība, kas ir pretēja likumiem vai saimnieciskajā darbībā pieņemtai godīgai praksei un kura vienlaicīgi negatīvi ietekmē normālu konkurenci, ir vērtējama kā negodīga konkurence. Kaut arī SIA „12 Dimensijas”, SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” apvienotais tirdzniecības tīkls nav vērtējami kā konkurenti, taču ar nemotivētu atteikumu pieņemt laikraksta „Izstāde” pielikumu „Kalendārs ..” ir liegta dalība normālā godīgā konkurencē starp pārējiem preses izdevumu pielikumu tirgus dalībniekiem un veidojas nelabvēlīgi apstākļi konkurences saglabāšanai un attīstībai;

[7.9] Konkurences padome savu lēmumu balstījusi uz nepatiesu, kropļojošu Mediju grupas tops un SIA „Balta EKO” informāciju par laikraksta „Izstāde” pielikumu „Kalendārs..” .

[8] Konkurences padome rakstveida paskaidrojumos par pieteicējas apelācijas sūdzību norāda:

[8.1] SIA „12 Dimensijas” skaidrojumi attiecībā par konkrētās preces tirgus noteikšanu, definējot to kā preses izdevumu un to pielikumu tirgu, ir nepareizi, maldinoši un neatbilst Konkurences likumam;

[8.2] konkrētās preces aizvietojamību saskaņā ar konkurences tiesībās pieņemtajām tiesību normām, teoriju un praksi nosaka, prognozējot patērētāja rīcību. Konkrētajā gadījumā aizvietojamība nav iespējama un ir sarežģīta, jo patērētāji sienas kalendārus neaizvieto ar laikrakstiem vai gadagrāmatām vai kādiem citiem drukāto mediju produktiem – pielikumiem;

[8.3] preses izdevumi un to pielikumi nevar iekļauties vai veidot vienu kopēju konkrētās preces tirgu;

[8.4] pieteicējas apgalvojums par AS „Preses apvienība” un SIA „Narveses Baltija” apvienotā tirdzniecības tīkla dominējošo stāvokli nav

pieteikams. Dominējošā stāvokļa noskaidrošana ir iespējama pēc konkrētās preces – sienas kalendāru – pārdošanas apjomiem;

[8.5] SIA „12 Dimensijas” nav pamata atsaukties uz iespējamo Konkurences likuma 22.panta trešās daļas 3.punkta pārkāpumu šajā lietā, jo tā izvērtēšanu pieteicēja Konkurences padomei nav lūgusi;

[8.6] SIA „12 Dimensijas” nebija sniegusi faktus un pierādījumus Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 7.punkta pārkāpumam, aizdomas ir nepietiekamas, lai konstatētu pārkāpumu. SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” ir apvienojušās kopš 2001.gada 1.janvāra un Konkurences likuma izpratnē tās uzskatāmas par vienu tirgus dalībnieku, to starpā nevar notikt aizliegtas vienošanās pārkāpums;

[8.7] no SIA „12 Dimensijas” apelācijas sūdzības nav saprotams sūdzības iesniedzēja prasījums un kādā apjomā vēlas pārsūdzēt pirmās instances tiesas spriedumu.

[9] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā minētajiem motīviem.

Atbildētājas pārstāves apelācijas sūdzību neatzina un norādīja, ka pieteikums un apelācijas sūdzība ir noraidāmi.

Trešās personas pārstāvis uz tiesas sēdi nav ieradies. Par tiesas sēdes vietu un laiku SIA „Narvesen Baltija” paziņots likumā noteiktā kārtībā, tiesas pavēsti trešā persona saņēmusi 2005.gada 25.jūlijā (lietas lapa 236). Administratīvā apgabaltiesa atzina, ka lietu ir iespējams izskatīt bez trešās personas.

Motīvu daļa

[10] Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus un pārbaudījusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums noraidāms.

[11] Pieteicēja ir vērsusies tiesā ar pieteikumu, kurā lūgts izvērtēt Konkurences padomes 2003.gada 31.janvāra lēmuma Nr.6 tiesiskumu. Pieteicēja uzskata, ka Konkurences padome, nepareizi tulkojot un piemērojot Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 7.punkta normu par aizliegtās vienošanās aizliegumu, 17.panta 1. un 2.punkta normas par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumu un 22.panta otrās daļas normu par negodīgas konkurences aizliegumu, nepamatoti atteikusies apmierināt pieteicējas iesniegumu par SIA „Narveses Baltija” un AS „Preses apvienība” darbībām, atsakot izplatīt tirdzniecības tīklā laikraksta „Izstāde” pielikumu „Kalendārs 2002”.

Līdz ar to lietas ietvaros izvērtējams, vai Konkurences padome pareizi interpretējusi Konkurences likuma normas un vai tā pareizi izvērtējusi pieteicējas norādīto gadījumu.

[12] Administratīvā apgabaltiesa lietā konstatē turpmāk minētos apstākļus.

[12.1] 2001.gada 28.decembrī Konkurences padomē tika saņemts SIA „12 Dimensijas” iesniegums, kurā norādīts, ka 2001.gada 18.oktobrī pieteicēja saņēma rakstveida atteikumu izplatīt 2002.gada kalendāru „Izstāde” apvienotajā SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” tirdzniecības tīklā, atteikumu pamatojot ar noteikumiem, kurus nosaka kvalitātes un izvietojuma principi. Tika lūgts izvērtēt dotās situācijas atbilstību spēkā esošajiem likumiem (lietas lapa 30-34).

[12.2] 2002.gada 4.februārī Konkurences padome nosūtīja pieteicējai informāciju, ka ir ierosināts administratīvais process un tiek vākta nepieciešamā informācija (lietas lapa 51).

[12.3] 2002.gada 6.februārī Konkurences padome pieņēma lēmumu Nr.5 par lietas izpēti izbeigšanu SIA „12 Dimensijas” iesnieguma sakarā (lietas lapa 54-57).

[12.4] Par Konkurences padomes 2002.gada 6.februāra lēmumu Nr.5 pieteicēja iesniedza sūdzību Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā (lietas lapa 59-61).

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa ar 2002.gada 29.novembra lēmumu minēto sūdzību atstāja bez izskatīšanas (lietas lapa 132-135) un Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2003.gada 11.martā, izskatot SIA „12 Dimensijas” blakus sūdzību, minēto pirmās instances tiesas lēmumu atstāja negrozītu (lietas lapa 151-153).

[12.5] 2002.gada 28.augustā Konkurences padome ar lēmumu Nr.40 atcēla Konkurences padomes 2002.gada 6.februāra lēmumu Nr.5, norādot, ka lēmuma pieņemšanai Konkurences padome nebija ieguvusi pietiekamus pierādījumus, un nolēma turpināt apstākļu izvērtēšanu sakarā ar SIA „12 Dimensijas” iesniegumu (lietas lapa 91-92).

[12.6] Konkurences padome 2002.gada septembrī vērsās ar iesniegumiem iestādēs un uzņēmēj sabiedrībās, tajā skaitā, SIA „Narvesen Baltija”, lūdzot sniegt informāciju par to, kāds bijis sienas kalendāru realizācijas apjoms 2001.gadā (lietas lapa 94-97, 99, 101-110).

[12.7] Konkurences padome ir saņēmusi atbildes: no Centrālās statistikas pārvaldes par to, ka tās rīcībā nav informācijas par sienas kalendāru realizācijas apjomiem Latvijā (lietas lapa 98); no SIA „Jumava” par to, ka sienas kalendāri nav bijuši tās realizācijā (lietas lapa 111); no SIA „Evis”, ka sienas kalendāru realizācijas apjoms 2001.gadā sastādīja Ls 417,95 un 291 gabalu (lietas lapa 112); no SIA „Gaita” par sienas kalendāru realizācijas apjomu 2001.gadā, kas sastādīja 1283 eksemplāri par kopējo summu Ls 2303,27 (lietas lapa 113); no SIA „Aigas nams” par to, ka 2001.gadā tika pārdoti 4109 dažādu veidu sienas kalendāri par kopējo summu Ls 6402,61 (lietas lapa 114); no VAS „Latvijas pasts”, ka realizēti kopā 38945 sienas kalendāri par Ls 31054,22 (lietas lapa 117-118); no „SIA

„Preses apgāds”, ka kopā realizēti 21205 sienas kalendāri par Ls 9892,09 (lietas lapa 120); no SIA „Plus Punkts”- realizēti 12969 sienas kalendāri par Ls 6021,04 (lietas lapa 121-122); no SIA „Andrejs K”, ka sienas kalendāru realizācijas apjoms 2001.gadā bija 4992 eksemplāri par Ls 3023 (lietas lapa 124); no AS „Preses apvienība”, ka 2001.gadā SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” sev piederošajās tirdzniecības vietās realizēja sienas kalendārus par summu Ls 28119 un tikai sienas kalendāru realizācija 2001.gadā bija Ls 21407,50 (lietas lapa 129); no SIA „Apgāds Zvaigzne ABC”, ka sienas kalendāru realizācijas apjoms 2001.gadā bija 8528 eksemplāri par Ls 3424,00 (lietas lapa 141).

[12.8] 2002.gada 17.septembrī Konkurences padome nosūtīja pieteicējam vēstuli ar lūgumu sniegt informāciju un dokumentu kopijas (lietas lapa 100).

2002.gada 29.oktobrī Konkurences padome atkārtoti nosūtīja SIA „12 Dimensijas” vēstuli par informācijas sniegšanu (lietas lapa 125).

[12.9] 2002.gada 5.novembrī Konkurences padome saņēma SIA „12 Dimensijas” vēstuli, kurā, cita starpā, norādīts:

1) Centrālā statistikas pārvalde atteikusies sniegt informāciju pieteicējam par SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība”;

2) visa nepieciešamā informācija ir pieejama Konkurences padomei;

3) ir pārsteidzīgi apkopot pierādījumus, kādi materiālie zaudējumi pieteicējam nodarīti iespējamās negodīgās konkurences rezultātā;

4) Konkurences likuma 15.pantā ietvertā seku un mērķu teorija pēc definīcijas nosaka sekas, ko izraisa noteikta vienošanās ietekmēt tirgu, ja šīs sekas ir konkurences kavēšana un deformēšana. SIA „12 Dimensijas” uz Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 7.punkta pārkāpumu norādījusi un veikusi konkrētās situācijas dalībnieku mērķu un seku savstarpējo saistību analīzi tiesai iesniegtajā 2002.gada 27.marta sūdzībā un lietai pievienotajos 2002.gada 5.augusta iebildumos (lietas lapa 126-128).

[13] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 102.panta otro daļu tiesvedība administratīvajā lietā notiek pēc tām administratīvā procesa tiesību normām, kuras ir spēkā lietas izskatīšanas, atsevišķu procesuālo darbību vai tiesas sprieduma izpildīšanas laikā.

Pieteicēja lūdza Konkurences padomei izvērtēt SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” atteikuma izplatīt tirdzniecības tīklā laikraksta „Izstāde” pielikumu „Kalendārs 2002” atbilstību Konkurences likuma normām. Lietā nav strīda par faktu, ka minētais atteikums bija 2001.gadā, līdz ar to pieteicējas argumenti par atteikuma neatbilstību konkurences tiesības regulējošo normatīvo aktu prasībām izvērtējami saskaņā ar tobrīd spēkā bijušā 1997.gada 18.jūnija Konkurences likuma (spēkā līdz 2001.gada 31.decembrim) normām. Savukārt ievērojot to, ka lietas izpēte (administratīvais process) Konkurences padomē notika 2002.gadā un 2003.gadā, vērtējot Konkurences padomes kompetenci un tā

pieņemtā lēmuma atbilstību procesuālajām normām, piemērojamas Konkurences likuma, kas stājās spēkā 2001.gada 1.janvārī, normas un 1995.gada 13.jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr.154 „Administratīvo aktu procesa noteikumi” (turpmāk – AAPN) normas.

[14] Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka SIA „12 Dimensijas” nepiekrīt tam, kā Konkurences padome ir noteikusi konkrētās preces tirgu lietā. Pieteicēja uzskata, ka konkrētajā gadījumā tas bija jādefinē kā „preses vai laikrakstu pielikumu izplatīšanas tirgus”, bet Konkurences padome to definējusi kā „sienas kalendāru realizācijas mazumtirdzniecības tirgu”.

[14.1] Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 6.punktu konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī visu to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto preci konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma, piedāvājuma un aizstājamības faktorus, preču pazīmes un lietošanas īpašības.

[14.1.1] Ievērojot minētajā normā noteikto, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka konkrētās preces tirgus noteikšanai ir svarīgi, pirmkārt, definēt noteiktu preci, tas ir, pārdodamo labumu, ko pircējiem piedāvā konkurenti, jo atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 10.punktam prece ir jebkura ķermeniska vai bezķermeniska lieta vai pakalpojums, kas apmierina kādu vajadzību un kam var noteikt vērtību, to pārktot vai pārdodot tirgū.

[14.1.2] Otrs svarīgs apstāklis, nosakot konkrētās preces tirgu, ir noteikt to preču kopumu, kuras var aizstāt (aizvietot) šo konkrēto preci. Tas ir, jānoskaidro konkrētās preces piedāvājuma un pieprasījuma aizstājamība.

[14.1.3.] Noteiktās preces aizstājamība ar citām precēm izvērtējama, nosakot konkrēto ģeogrāfisko tirgu.

Atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 4.punktam konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir ģeogrāfiskā teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir vienādi visiem tirgus dalībniekiem.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka lietā nav strīda par apstākli, ka ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu izskatāmajā lietā tiek saprasta visa valsts teritorija.

[14.2] Konkurences likuma 1.panta 5.punktā ir definēts jēdziens „konkrētais tirgus”, nosakot, ka tas ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī visu to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto preci konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma, piedāvājuma un aizstājamības faktorus, preču pazīmes un lietošanas īpašības.

Ņemot vērā Konkurences likuma 1.panta 4.punktā un 1.panta 6.punktā minēto, secināms, ka uz izskatāmo lietu (konkrēto gadījumu) ir attiecināms savs tirgus, un tas ir kāda noteikta tirgus daļa, kurā norisinās tirgus attiecības un kurā satiekas piedāvājums un pieprasījums. Pārdošanas darījumu pieteicēja vēlējās mazumtirdzniecībā, līdz ar to Konkurences padome pareizi definējusi tirgu kā realizāciju mazumtirdzniecībā.

[14.3] Lietā nav strīda, ka pieteicējas prece - laikraksta „Izstāde” pielikums „Kalendārs 2002”, kuru tā vēlējās realizēt SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” apvienotajā mazumtirdzniecības tirdzniecības tīklā valstī, ir kalendārs. Kalendāra funkcijas, kā to pamatoti atzinusi Konkurences padome, ir sniegt informāciju par 2002.gada mēnešiem, nedēļām, dienām, datumiem. Sienas kalendāru parasti lieto vienu gadu.

Ievērojot laikraksta „Izstāde” pielikums „Kalendārs 2002” formātu, tā izmērus, salīdzinot ar citiem kalendāriem, kurus pieteicēja pievienojusi kā rakstveida pierādījumus lietas materiāliem, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka minētais kalendārs uzskatāms par sienas kalendāru, tas ir, kalendāru, kas tiek izvietots (piestiprināts) pie vertikālas virsmas, lai kalendāra lietotājs ērti varētu uztvert tajā ievietoto informāciju un kalendārs pildītu tam paredzēto funkciju.

[14.4] Nosakot to preču kopumu, kuras var aizstāt (aizvietot) pieteicējas preci – laikraksta „Izstāde” pielikumu „Kalendārs 2002”, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka minētais sienas kalendārs kā prece Konkurences likuma izpratnē ir aizstājams ar citiem sienas kalendāriem to tradicionālo funkciju ziņā [14.3].

Pieteicēja norāda, ka tās izdotā prece satur arī informāciju par izstādēm un reklāmas, līdz ar to ir atšķirīga prece. Administratīvā apgabaltiesa secina, ka reklāmu izvietošana un dažāda veida informācijas ievietošana notiek arī citos sienas kalendāros, taču tas būtiski neatšķir pieteicējas ražoto sienas kalendāru no citiem, jo kalendārs turpina pildīt tam paredzēto funkciju – sniegt informāciju par datumiem.

[14.5] Administratīvā apgabaltiesa nepiekrīt pieteicējas argumentam, ka laikraksta „Izstāde” pielikums „Kalendārs 2002” kā prece Konkurences likuma izpratnē bija definējams kā „prese un tās pielikums”, bet konkrētais tirgus kā „preses un tās pielikumu izplatīšanas tirgus” turpmāk minēto apsvērumu dēļ:

[14.5.1] lietā nav strīda, ka pieteicējas izdotais laikraksts „Izstāde” ir bezmaksas izdevums un tas netika komplektēts kopā ar kalendāru. Līdz ar to minētais laikraksts nedarbojas preses realizācijas mazumtirdzniecības tirgū un tas nevar tikt pielīdzināts laikraksta „Izstāde” pielikumam „Kalendārs 2002”, kuru pieteicēja realizēja mazumtirdzniecībā;

[14.5.2] sienas kalendāri nevar tikt aizvietoti ar laikrakstiem, žurnāliem un to dažādajiem pielikumiem, jo minētie izdevumi ir atšķirīgi un daudzveidīgi, tiem ir atšķirīgas pazīmes, lietošanas īpatnības un funkcijas, proti, ir dienas un vakara laikraksti un tie tiek lietoti vienu vai dažas dienas, dažāds ir to iznākšanas periodiskums (katru darba dienu, dažas dienas nedēļā utml), to mērķis, piemēram, ir informēt lietotāju par dažāda veida aktualitātēm (politika, kultūra u.c) valstī, ārvalstīs. Laikrakstu un žurnālu pielikumi ir saturiski un funkcionāli dažādi, piemēram, gadagrāmata, horoskopi, ar informāciju par ceļojumiem, reklāmas u.c. Minētos faktus pieteicēja neapstrīd (skat. pieteicējas apelācijas sūdzības 5.punktu) un

atbilstoši Administratīvā procesa likuma 153.panta pirmajai daļai, apgabaltiesa šos faktus atzīst par vispārzināmiem.

Minēto apsvērumu rezultātā secināms, ka prece - sienas kalendārs nevar tikt apvienota vienā konkrētā preces tirgū ar citiem preses izdevumiem;

[14.5.3] Konkurences padome ir ieguvusi informāciju no tirgus dalībniekiem, kuri veic sienas kalendāru izdošanu un realizāciju, un tādējādi ir noskaidrojusi patērētāju viedokli caur sienas kalendāru pieprasījumu tirgū [12.7];

[14.5.4] izskatot konkrēto lietu nav piemērojamas 1998.gada 17.februāra Ministru kabineta noteikumu Nr.51 „Kārtība, kādā masu informācijas līdzekļiem piemērojams pievienotās vērtības nodoklis un muitas nodoklis” normas, jo minētie noteikumi izdoti saskaņā ar likumu "Par pievienotās vērtības nodokli" un likumu "Par muitas nodokli (tarifiem)" un regulē jautājumus nodokļu jomā.

[14.6] Ievērojot iepriekš minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Konkurences padome izskatāmajā lietā pareizi noteikusi konkrētās preces tirgu kā „sienas kalendāru realizācijas mazumtirdzniecības tirgu”.

[15] Pieteicēja uzskata, ka SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” atteikums izplatīt tirdzniecības tīklā laikraksta „Izstāde” pielikumu „Kalendārs 2002” ir noticis aizliegtas vienošanās apstākļos, kas atbilstoši Konkurences likuma 15.panta normai ir uzskatāms par konkurenci ierobežojošām darbībām.

[15.1] Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 7.punkts noteica, ka ir aizliegtas un spēkā neesošas tādas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana, to skaitā vienošanās par darbībām (bezdarbību), kuru rezultātā cits tirgus dalībnieks ir spiests iziet no tirgus vai tiek apgrūtināta potenciāla dalībnieka iekļūšana tirgū.

[15.2] Ievērojot minētajās tiesību normās noteikto, apgabaltiesa secina, ka, lai atzītu, ka ir notikusi konkurences ierobežošana likuma izpratnē, ir jākonstatē, ka vismaz divi tirgus dalībnieki veikuši darbības, kas atzīstamas par konkurenci ierobežojošām, tas ir, tirgus dalībnieku starpā bijusi vienošanās, kas vērsta uz cita tirgus dalībnieka apgrūtinātu iekļūšanu tirgū vai arī cita tirgus dalībnieka izslēgšanu no tirgus.

[15.3] Kā jau iepriekš [12.1] norādīts, pieteicēja rakstveida atteikumu izplatīt kalendāru „Izstāde 2002” apvienotajā SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” tirdzniecības tīklā saņēma 2001.gada 18.oktobrī.

Konkurences padome konstatēja, ka SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” ir apvienojušās kopš 2001.gada 1.janvāra un līdz ar to Konkurences likuma izpratnē uzskatāmas par vienu tirgus dalībnieku un to starpā nevar notikt aizliegtas vienošanās pārkāpums.

Ne laikā, kad administratīvā lieta tika izskatīta Konkurences padomē, ne arī lietas izskatīšanas laikā tiesā pieteicēja nav apstrīdējusi minēto faktu, kā arī nav arī norādījusi citus faktus, kas liecina par iespējamo aizliegtas vienošanās pārkāpumu. Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Konkurences padomes lēmums daļā par lietas izpētes izbeigšanu attiecībā par iespējamo Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 7.punkta pārkāpumu, ir pareizs, jo nav konstatēti fakti, kas attiecas uz aizliegtas vienošanās pastāvēšanu starp diviem vai vairākiem tirgus dalībniekiem attiecībā uz SIA „12 Dimensijas” Konkurences likuma izpratnē.

[16] Pieteicēja norāda, ka godīgas konkurences pārkāpums noticis, jo SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība”, atrodoties dominējošā stāvoklī, atteicās izplatīt to tirdzniecības tīklā laikraksta „Izstāde” pielikumu „Kalendārs 2002”.

[16.1] Konkurences likuma 1.panta 2.punkts dominējošo stāvokli definēja kā tirgus dalībnieka ekonomisko (saimniecisko) izņēmuma stāvokli, ja tā tirgus daļa konkrētajā tirgū pārsniedz 40 procentus un tam ir iespēja ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci konkrētajā tirgū, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem vai pircējiem.

Atbilstoši likuma 17.panta 1.un 2.punktam jebkuram tirgus dalībniekam, kurš atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot. Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties kā:

1) atsacīšanās slēgt līgumu ar citu tirgus dalībnieku bez objektīvi attaisnojoša iemesla;

2) preču ražošanas vai realizācijas apjomu, tirgu vai tehniskās attīstības sašaurināšana bez objektīvi attaisnojoša iemesla par sliktu patērētājam;

Atbilstoši 2001.gada 4.janvāra Konkurences likuma (redakcijā, kas bija spēkā no 2002.gada 1.janvāra līdz 2004.gada 1.maijam) 6.pantam Konkurences padomes uzdevumi, cita starpā, bija uzraudzīt: 1) kā tiek ievērots tirgus dalībnieku dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas, negodīgas konkurences un vienošanās aizliegums, kas noteikts šajā likumā, citos normatīvajos aktos un starptautiskajos līgumos; 2) izskatīt iesniegtos ziņojumus par tirgus dalībnieku vienošanos un pieņemt lēmumus par tiem.

[16.2] Ievērojot minētajās tiesību normās noteikto, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka izskatāmajā lietā ir svarīgi noskaidrot, vai, SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” atradās dominējošā stāvoklī Konkurences likuma izpratnē. Tikai tādā gadījumā, ja tirgus dalībnieks atrodas dominējošā stāvoklī, kas pati par sevi nav aizliegta, var tikt pārbaudīts, vai notikusi dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana.

[16.2.1] Administratīvā apgabaltiesa iepriekš [14.6] atzina, ka izskatāmajā lietā konkrētais tirgus ir sienas kalendāru realizācijas

mazumtirdzniecības tirgus. Līdz ar to noskaidrojams, vai SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” tirgus daļa konkrētajā tirgū pārsniedza 40 procentus.

[16.2.2] Dominējošā stāvokļa noskaidrošanai Konkurences padome ir veikusi konkrētās preces pārdošanas apjoma noskaidrošanu mazumtirdzniecībā. Ievērojot lietā esošos pierādījumus [12.7], iepriekš izdarītos secinājumus [14.5], apelācijas instances tiesa atzīst, ka nav pamata uzskatīt, ka SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” atradās dominējošā stāvoklī konkrētajā tirgū, tas ir, sienas kalendāru realizācijas mazumtirdzniecības tirgū.

[16.3] Ievērojot iepriekš minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Konkurences padomes lēmums daļā par to, ka uz apvienotajām SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” nav piemērojama Konkurences likumā noteiktā dominējošā stāvokļa definīcija, ir pamatots un tiesisks. Līdz ar to izskatāmajā lietā nav pamata izvērtēt SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” darbības kā iespējamo Konkurences likuma 17.panta 1. un 2.punkta pārkāpumus, jo tie attiecas tikai uz tirgus dalībnieku, kurš atrodas dominējošā stāvoklī.

[17] Pieteicēja uzskata, ka SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” atteikšanās izplatīt to tirdzniecības tīklā laikraksta „Izstāde” pielikumu „Kalendārs 2002” ir uzskatāma par negodīgu konkurenci Konkurences likuma izpratnē.

[17.1] Konkurences likuma 22.panta otrā daļa paredzēja, ka par negodīgu konkurenci uzskatāmas darbības, kuru rezultātā tiek pārkāpti normatīvie akti vai saimnieciskās darbības godīga prakse un ir radusies vai varētu rasties konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana.

Atbilstoši minētā likuma 1.panta 7.punktā sniegtajam terminu skaidrojumam ar konkurenci tika saprasta ekonomiskā (saimnieciskā) sāncensība starp diviem vai vairākiem tirgus dalībniekiem, kas sacentās vai atradās tādos apstākļos, kuros tie varēja sacensties viena veida vai savstarpēji aizstājamu preču ražošanā vai realizācijā, savukārt konkurenti, kā to noteica likuma 1.panta 8.punkts, bija divi vai vairāki tirgus dalībnieki, kas sacentās vai atradās tādos apstākļos, kuros tie varēja sacensties viena veida vai savstarpēji aizstājamu preču ražošanā vai realizācijā konkrētajā tirgū.

[17.2] Ievērojot minētajās tiesību normās noteikto, apgabaltiesa secina, ka par konkurentiem uzskatāmi tirgus dalībnieki, kas veic viena veida vai savstarpēji aizstājamu preču ražošanu vai arī darbojas šādu preču realizācijā, kā arī tirgus dalībnieki, kas nekonkurē, bet atrodas tādos apstākļos, kuros tie varētu sacensties.

Lai izvērtētu izskatāmo gadījumu, nepieciešams vispirms noskaidrot, vai pieteicēja un SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” ir uzskatāmi par konkurentiem minētā likuma izpratnē.

[17.3] Saskaņā ar lietā esošajiem dokumentiem: laikraksts „Izstāde” reģistrācijas apliecību (lietas lapa 11), SIA „12 Dimensijas” reģistrācijas apliecību (lietas lapa 12) dokumentiem un pieteicējas norādīto apelācijas sūdzībā (lietas lapa 205) SIA „12 Dimensijas” darbojās kā uzņēmēj sabiedrība reklāmas, tirgus un sabiedriskās domas izpētes, kā arī laikrakstu izdošanas un citas izdevējdarbības jomā, tajā skaitā izdeva laikrakstu „Izstāde” un tās pielikumu sienas kalendāru.

Lietā nav strīda par faktiem, ka SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” kā uzņēmēj sabiedrības darbojās dažāda veida mazumtirdzniecības, tajā skaitā, avīžu un laikrakstu mazumtirdzniecības, jomā, izplatot minētās un citas preces, ka SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” savā tirdzniecības tīklā izplatīja arī sienas kalendārus gan 2001.gadā, gan 2002.gadā.

Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pieteicēja un SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” vienlaikus nedarbojās savstarpēji aizstājamu preču – sienas kalendāru ražošanā vai realizācijā, tas ir, nedarbojās vienā konkrētajā tirgū, jo pieteicēja darbojās sienas kalendāru ražošanas tirgū, bet SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” – sienas kalendāru realizācijas mazumtirdzniecības tirgū.

No lietā esošajiem pieteicējas iesniegumiem Konkurences padomei neizriet, ka pieteicēja būtu lūgusi Konkurences padomi izvērtēt tās minēto gadījumu aspektā, vai pieteicēja un SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” ir tirgus dalībnieki, kas nekonkurē, bet atrodas tādos apstākļos, kuros tie varētu sacensties.

[17.4] Ievērojot iepriekš minēto, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka neizpildās Konkurences likuma 22.panta otrās daļas normas prasība konstatēt saimnieciskās darbības godīgas prakses pārkāpumu kā darbību, kas liecina par negodīgu konkurenci.

Vienlaikus apgabaltiesa konstatē, ka ne pieteicējas iesniegumā Konkurences padomei, ne arī pieteikumā tiesai nav norādīts par to, ka SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” atteikuma rezultātā bija pārkāptas konkrētu normatīvo aktu prasības.

Ievērojot minēto Konkurences padomes lēmums daļā par lietas izbeigšanu, jo nav konstatēts pārkāpums šajā SIA „12 Dimensijas” iesnieguma daļā, ir tiesisks un pamatots.

[18] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums bija pareizs.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307. un 309. pantu Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Atzīt par nepamatotu un noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „12 Dimensijas” pieteikumu par Konkurences padomes 2003.gada 31.janvāra lēmumu Nr.6.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā trīsdesmit dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Pilns tiesas spriedums sastādīts un parakstīts 2005.gada 10.oktobrī.

Priekšsēdētāja:

S.Gintere

Tiesneses:

S.Liniņa

L.Slica